

Univerzita Karlova
Filozofická fakulta
Ústav pro dějiny umění

Posudek bakalářské práce:

Petr Balaš

Historismus v pražské sakrální architektuře kolem roku 1600.

Praha 2016

Architektuře na přelomu 16. a 17. století je v poslední době věnována poměrně velká pozornost. Autor však přistoupil k dané mu tématu velice osobitě, dokázal si nalézt vlastní úhel pohledu.

Po úvodu je obšírně a komplexně probíraná problematika stylového přechodu. Zde autor evidentně vychází z dostupných, zejména německých prací. I proto se zde objevuje jako jeden z termínů po-gotika (nachgotik). Co ale má přijít po gotice, to již přece gotika není. Gotika se zde objevuje v tradiční roli jako starší styl, který je nahrazován něčím novým, moderním. To je ale polemika s jinými autory, až zpracovatelem posuzované práce.

Následuje zajímavý exkurs do evropského prostředí. Zde je ale určitou obtíží právě autorův široký záběr. Některé přejaté definice a tvrzení nejsou pro daný problém jediné a jiné působí příliš zjednodušujícím dojmem. Přes to přinášejí dobrý vhled do dobové tvorby a některý jejím hodnocením.

Následuje vlastní část věnované sakrální architektuře, kterou velice případně uvádí kapitola o náboženské situaci.

Následuje obdivuhodný přehled staveb členěných do čtyř hlavních skupin. Autor zde evidentně nevycházel pouze z příslušné literatury, ale provedl rozsáhlý výzkum využívající mimo jiné i často neprávem přehlížený náš nejstarší soupis památek. Jejich velký počet ale paradoxně otevírá otázku, proč byly vybrány právě tyto stavby. V textu průběžně vedená linie hovořící u každého objektu a jeho významu v kontextu řešení určité otázky by byla jistě velice obohacující a práce by více „držela při sobě“.

Následuje pražské prostředí. Jako první je zde oprávněně zmíněn Bonifác Wolmut, který byl někdy dokonce označován jak za čistého klasicistu, tak autora manýristického. Mimochodem, právě otázka manýrismu, zmíněná v obsáhlé poznámce,

dokládá autorovu rozhled i samostatné myšlení. Tato úvaha by si zasloužila samostatné zpracování.

Po chronologickém sledování pražských staveb (křesťanských i židovských), je pozornost zaměřena na stavby prosté středověkých prvků, či struktur. Je to velice důležité, protože pokud bychom vcházeli z Dvořákovy definice manýrismu, pak právě čistě klasické (antikizující) stavby by zde nenarušovaly (neexistující) manýristickou hegemonii, ale vytvářely tolik nutný „základ“ vůči němuž se relativizující manýrismus vymezuje. Jsou to dvě strany téže mince. Kapitola o přesahu do doby pobělohorské dokládá trvalost určitých historizujících konceptů.

Uvedená obsáhlá část práce je vlastně přípravou na detailnější studium dvou pražských sakrálních objektů (sv. Roch, sv. Salvátor), které právě v kontextu výše uvedených zajímavých a často objevných úvah získávají poněkud jiný rozměr, než jak byly doposud vnímány.

Práce vrcholí obsáhlým závěrem, kde se autorovi podařilo shrnout všechny podstatné výsledky své práce. I když se jedná o určitou mozaiku, pak právě tato rozrůzněnost je jednou z charakteristických znaků sledované doby. Zde dobře a přesvědčivě presentované závěry ale do jisté míry polemizují s východisky uvedenými na počátku práce. Bylo by pak zajímavé se k nim znovu vrátit a v závěru je porobit kritice, či přímo přeformulovat.

Práci doplňuje reprezentativní seznam literatury a dobře zvolená i správně citovaná obrazová příloha.

Závěr:

Inspirativní práci, jejíž kvality se blíží práci magisterské, velice rád doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako výtečnou.

V Praze 5. září 2016

Ing. Per Macek, Ph.D.